

Sygn. akt IV U 111/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

26 stycznia 2021 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Górny

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Wawrzyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 stycznia 2021 roku w Sieradzu

odwołania (...) Sp. z o.o. w D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z 18 listopada 2019 r. Nr (...)

oraz odwołania H. M. prowadzącego działalność gospodarczą (...) w B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z 31 stycznia 2020 r. Nr (...)

w sprawie H. M. prowadzącego działalność gospodarczą (...) w B. i (...) Sp. z o.o. w D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. i Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z udziałem zainteresowanych: P. K., H. M. prowadzącego działalność gospodarczą (...) w B. i (...) Sp. z o.o. w D.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

1. Oddała odwołania od obydwóch decyzji.
2. Zasądza od H. M. prowadzącego działalność gospodarczą (...) w B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.
3. Zasądza od (...) Sp. z o.o. w D. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 111/20

UZASADNIENIE

Decyzją z 31.01.2020r. (Nr (...)), wydaną na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 4 pkt 2 lit. a, art. 8 ust. 1 i 2a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019r. poz. 300 z późn. zm.) oraz art. 69 ust. 1, art. 81 ust. 1, art. 85 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018r. poz. 1510 ze zm.), skierowaną do płatnika składek H. M. oraz ubezpieczonego – P. K., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że P. K. w ramach zawartej z płatnikiem składek M. H. umowy zlecenie świadczył pracę na rzecz własnego pracodawcy tj. (...) Sp. z o.o., z którym jednocześnie miał

zawartą umowę o pracę. W związku z powyższym podstawa wymiaru składki i składka na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne dla P. K. z tytułu zawartej umowy zlecenie z płatnikiem składek wynosi: o za 01/2018.

W uzasadnieniu decyzji podnoszono m. in., że ubezpieczony w okresie wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenie zawartej z płatnikiem, był jednocześnie zatrudniony na podstawie umowy o pracę w Spółce (...). Praca wykonywana w ramach umowy cywilnoprawnej świadczona była na rzecz płatnika składek będącego pracodawcą, z którym zleceniobiorca pozostawał w stosunku pracy. Praca świadczona przez zleceniobiorcę w ramach zawartej umowy zlecenie była kontynuacją i uzupełnieniem pracy w ramach stosunku pracy łączącego go ze Spółką (...). Dzięki takiej organizacji pracy, Spółka (...) unikała ograniczeń związanych z pracą w godzinach nadliczbowych oraz obowiązku płacenia wyższej stawki wynagrodzenia za pracę w takich godzinach. Wynagrodzenie z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych zostało zastąpione wynagrodzeniem z tytułu umowy zlecenia zawartej z innym podmiotem. Finalnym beneficjentem i odbiorcą pracy dla ubezpieczonych był pracodawca - Spółka (...), z którą ubezpieczony miał zawartą umowę o pracę.

Decyzją z 18.11.2019r. (Nr (...)), wydaną na podstawie art. 91 ust. 5 i art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3, w związku z art. 38 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a i c, art. 68 ust. 1 pkt 6, art. 4 pkt 2 lit. a, art. 8 ust. 2a, art. 18 ust. 1 i 1a ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019r. poz. 300 ze zm.), skierowaną do płatnika składek - (...) Sp. z o. o. i ubezpieczonego - P. K., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. stwierdził, że P. K. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym, chorobowemu, wypadkowemu w okresie od 5.12.2017 - 29.12.2017 u płatnika składek (...) Sp. z o. o. jako pracownik w związku z wykonywaniem na podstawie umów cywilno-prawnych zawartych z (...) H. M. z siedzibą w B. pracy na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy z podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne, ustaloną od łącznej kwoty przychodów osiągniętych z tytułu stosunku pracy i umów cywilno - prawnych, która za 01/2018, wynosi kwoty wymienione w decyzji.

Nie podzielając powyższych decyzji pełnomocnik H. M. oraz (...) Sp. z o. o. (uprz. (...)) złożył odwołania, wnosząc o uchylenie decyzji. Zaskarżonym decyzjom zarzucano:

1. błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, że pracownik jako wykonujący zlecenie na rzecz zleceniodawcy, faktycznie wykonywał je na rzecz pracodawcy, tj. spółki (...) Sp. z o. o., podczas gdy pracownik wykonywał zadania objęte zakresem prac należących do zadań zleceniodawcy - H. M., na podstawie zawartych między oboma przedsiębiorcami umów, co skutkowało naruszeniem art. 8 ust. 2a ustawy o s.u.s. poprzez jego zastosowanie, pomimo braku ku temu przesłanek faktycznych i prawnych,
2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, polegający na uznaniu, że pracownik wykonywał w oparciu o umowę o pracę i umowę zlecenie te same prace, podczas gdy ze względu na rodzaj usług świadczonych przez oba podmioty zakres ten obejmował roboty budowlane, natomiast konkretne zadania nie były tożsame, co skutkowało naruszeniem art. 8 ust. 2a ustawy o sus.

Zdaniem odwołującego błędne jest założenie ZUS, że pracownik nie wykonywał prac na podstawie umowy zlecenia na rzecz innego pracodawcy, tylko wykonywał je w ramach dotychczasowego stosunku pracy na rzecz spółki (...) Sp. z o. o. - w ramach godzin nadliczbowych. Podnoszono m.in., że pracodawca (...) Sp. z o. o. wykonywała zadania m.in. w ramach konsorcjum z (...). W ramach takiej współpracy dwa lub więcej podmioty gospodarcze wykonują wspólnie jedno zadanie inwestycyjne, przy czym zakres obowiązków i poszczególnych zadań jest wyraźnie wskazany w umowie pomiędzy przedsiębiorcami i każda ze stron umowy wykonuje przydzielony w umowie zakres prac, z którego strony się rozliczają. Wykonywanie wspólnego zadania nie jest jednoznaczne z wykonywaniem pracy przez pracownika na podstawie umowy zlecenia zawartej z jednym z uczestników konsorcjum.

W odpowiedziach na odwołanie ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

Postanowieniem z 13.05.2020r., połączono sprawy do łącznego rozpoznania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Od 1.01.1994r., H. M. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą - (...) w B., ul. (...); przeważająca działalność dotyczy robót związanych z budową dróg i autostrad. Od listopada 2003r., pracownikiem (...) jest R. K. - zatrudniony jako księgowy.

W dniu 19.06.2015r., w KRS została zarejestrowana (...) Sp. z o. o., później przekształcona w (...) Sp. z o. o., (...) Sp. z o. o. Wspólnikami spółki są A. M., R. M. - Prezes Zarządu. Działalność spółki związana jest m.in. z robotami związanymi z budową dróg i autostrad. A. M. jest synową H. M. zatrudnioną w ramach stosunku pracy u płatnika od 1.11.2010r. na stanowisku pracownika administracyjno-biurowego. R. M. jest bratem H. M.. H. M. był zatrudniony w ramach stosunku pracy u płatnika H. M. od 1.03.1996 - 31.05.2015 na stanowisku kierownik robót, kierownika wytwórni mas bitumicznych, kierowcy. Przy rozwiązywaniu umowy o pracę z R. M., zostało zawarte porozumienie pomiędzy stronami: R. M., H. M. i Spółką, na podstawie którego ustalono, że niewykorzystany urlop wypoczynkowy należny pracownikowi R. M. w ilości 87 dni będzie udzielony przez Spółkę (...).

W latach 2015 – 2017 płatnik składek H. M. zawierał umowy zlecenia z pracownikami świadczącymi jednocześnie pracę w ramach stosunku pracy w (...) Sp. z o. o. ((...) Sp. z o.o., (...) Sp. z o. o.). Umowy zawierane były na okres od marca do grudnia danego roku ze stawką godzinową, w okresie głównego sezonu prowadzenia robót drogowych. Spółka (...) stawała razem z płatnikiem składek H. M. do przetargów i zawierała umowy na wspólne prowadzenie robót budowlanych. Z tytułu realizacji umów spółka wystawiała faktury oraz otrzymywała wynagrodzenie. I tak: w dniu 3.06.2015r., pomiędzy (...) jako zlecającym, a (...) Sp. z o.o. jako zleceniobiorcą, została zawarta umowa o wykonanie robót, na podstawie której zlecający na podstawie umowy z 2.06.2015r. zawartej z Gminą O., realizuje zadania polegające na robotach budowlanych pt: „Przebudowa nawierzchni drogi gminnej w m. M. gm. O.” w terminie do 10.08.2015r. Kolejna umowa o wykonanie robót pomiędzy (...) jako zlecającym, a (...) Sp. z o. o. jako zleceniobiorcą na drogi gminnej M., została zawarta w dniu 15.06.2015r. Następnie w związku z Umową nr (...) z 2.03.2017r., zawartą pomiędzy Gminą S. a Firmą (...), w dniu 6.03.2017r. została zawarta umowa o podwykonawstwo pomiędzy (...) jako zamawiającym, a (...) – jako wykonawcą. Przedmiotem umowy było wykonanie robót budowlanych w ramach zadania inwestycyjnego pn. „Przebudowa nawierzchni drogi gminnej I. – G. nr (...)” Gm. S. wraz z robotami towarzyszącymi, dotyczącymi uzbrojenia i urządzenia terenu budowy.

W celu realizacji robót budowlanych (...) Sp. z o. o. zawierała z pracownikami indywidualne umowy o pracę, na stanowiskach, tj. kierowca, robotnik budowlano – drogowy, operator koparko – ładowarki, koparki jednoznaczyniowej, rozkładarki, brygadzysta, operator frezarki i rozkładarki, operator walca. Pracownicy mieli za zadanie obsługiwać sprzęt na robotach budowlanych. Miejscem świadczenia pracy był teren, gdzie były prowadzone roboty budowlane w kraju/siedziba firmy. Praca była wykonywana od poniedziałku do piątku w czasie 8 godzinnego czasu pracy. Obecność pracowników była potwierdzana na liście obecności. Brygadzysta do kadr przekazywał informacje o ilości przepracowanych godzin. Wynagrodzenie było obliczane wg stawki godzinowej. Były także wypłacane premie. Miejsca wykonywania obowiązków przez ubezpieczonych oraz czynności zarówno z tytułu umów zlecenie i umów o pracę były tożsame. Nie była prowadzona ewidencja czasu pracy dla zleceń, zleceniobiorcy nie podpisywali listy obecności. Umowy zlecenia w większości nie zawierały podpisów stron umowy. Do zawarcia umów zlecenia z firmą H. M., dochodziło w siedzibie firmy H. M.. W (...) była prowadzona lista ewidencji czasu pracy tylko dla pracowników. Wynagrodzenie było ustalane z przepracowanych godzin.

W dniu 3.03.2018r. pomiędzy (...) Sp. z o. o. jako pracodawcą, reprezentowaną przez R. M., a P. K. – jako pracownikiem, została zawarta umowa o pracę na czas określony do 3.11.2020r. z wynagrodzeniem za godzinę w wysokości 15zł. brutto. W umowie wskazano, że tygodniowa norma czasu pracy wynosi 40 godzin.

W dniu 5.12.2017r., (...) jako zleceniodawca, zawarł z P. K. – jako zleceniobiorcą umowę zlecenie na okres od 5.12.2017-31.12.2017 przedmiotem której było wykonywanie przewozów drogowych oraz przebycie określonej trasy na polecenie zleceniodawcy. Ubezpieczony jeździł samochodem ciężarowym po Polsce (**dowód: wydruk z CEiDG k. 295, k serokopie: umowa zlecenia Nr (...) k. 929, listy płac umowy zlecenia kwiecień – grudzień 2017 k.**

1577-1579, k. 1581-1585, 1587 – 1591, 1593-1597, 1599-1603, 1605-1609, 1611-1615, 1617-1621, 1623 – 1627, protokół kontroli z 29.03.2019r., aneks nr (...) z 30.04.2019r. do protokołu kontroli k. 2375 – 2442, 2633 – 2647, protokół przyjęcia wyjaśnień R. K. w trakcie kontroli z 5.03.2019r. k. 263, kserokopie świadectw pracy R. M., A. M., porozumienia z 31.05.2015r. k. 407 - 409, 415 – 417, uwierzytelnione kserokopie: faktur (...), protokół przesłuchania ubezpieczonego K. F., A. N., P. J., D. K., J. P. k. 835 – 839, 891 – 895, 1175 – 1179, 2331 – 2325, 2335 – 2339, kserokopie świadectw pracy ubezpieczonych, umów o pracę, umów zleceń, umowy o wykonanie robót z 3.06.2015r. k. 535 – 537, umowy o wykonanie robót z 15.06.2015r. k. 541 – 543, wydruk odpisu z KRS (...) Sp. z o.o., (...) SP. z o.o. k. 297 – 311, 313 - 318/akta kontroli ZUS załączone do sprawy IV U 132/20; umowa o pracę k. 6, pisemne zeznania świadków H. J. k. 134 – 136, Z. L. k. 118 - 121, R. K. k. 123 - 127, kserokopia umowy o podwykonawstwo robót budowlanych z 6.03.2017r. pomiędzy (...)i (...) Sp. z o.o. k. 100 - 102, kserokopie kart ewidencji miesięcznej czasu pracy, list obecności k. 7 - 44/akta sprawy).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i w postępowaniu przed organem rentowym, tj. pisemne zeznania świadków Z. L., R. K., H. J. oraz m.in. wydruk z CEiDG, kserokopie: umowy zlecenia oraz umowy o pracę, listy płac umów zlecenia kwiecień – grudzień 2017, protokół kontroli z 29.03.2019r., aneks nr (...) z 30.04.2019r. do protokołu kontroli, protokół przyjęcia wyjaśnień R. K. w trakcie kontroli z 5.03.2019r. uwierzytelnione kserokopie faktur, protokół przesłuchania ubezpieczonego K. F., A. N., P. J., D. K., J. P. kserokopie świadectw pracy ubezpieczonych, umów o pracę, umów zleceń, umowy o wykonanie robót z 3.06.2015r., umowy o wykonanie robót z 15.06.2015r. wydruk odpisu z (...) Sp. z o. o., (...) Sp. z o.o.; umowy o podwykonawstwo robót budowlanych z 6.03.2017r. pomiędzy (...) a (...) Sp. z o.o., kserokopie kart ewidencji miesięcznej czasu pracy, list obecności.

W świetle powyższych dowodów, zdaniem Sądu praca świadczona przez zainteresowanego w ramach zawartej umowy zlecenia, była kontynuacją i uzupełnieniem pracy w ramach stosunku pracy łączącego go ze Spółką (...) Sp. z o. o. Czynności wykonywane w ramach świadczenia pracy zarówno na podstawie umowy o pracę w (...) Sp. z o. o., jak i na podstawie umowy zlecenia w firmie H. M. cechowało podobieństwo. Organizacja pracy w powiązanych funkcjonalnie i osobowo firmach była skonfigurowana tak, aby pracownicy jednej firmy mogli wykonywać część pracy w drugiej firmie na podstawie umowy zlecenia. Było to możliwe dzięki temu, że obie spółki miały zbliżony i uzupełniający się profil działalności. Dzięki takiej organizacji pracy, spółka unikała ograniczeń związanych z pracą w godzinach nadliczbowych oraz obowiązku płacenia wyższej stawki wynagrodzenia za pracę w takich godzinach, bowiem wynagrodzenie z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych zostało zastąpione wynagrodzeniem z tytułu umowy zlecenia zawartej z innym podmiotem. Finalnym beneficjentem i odbiorcą pracy ubezpieczonych była Spółka, z którą osoby miały zawartą umowę o pracę.

Dowody zaoferowane przez skarżących, w tym dowód z przesłuchania w charakterze świadka R. K. – pracownika zatrudnionego na stanowisku księgowego od listopada 2003r. w (...) oraz załączone umowy o wykonanie robót z 15.06.2015r., umowy o podwykonawstwo robót budowlanych z 6.03.2017r., w żadnej mierze nie stanowią podstaw faktycznych i prawnych argumentacji skarżących, co do istnienia oddzielnych bytów faktycznych i prawnych umów o pracę i umów zlecenia na potrzeby systemu ubezpieczeń społecznych. Skarżący nie wykazali, aby pracownicy, w oparciu o umowę o pracę i umowę zlecenie wykonywali inne prace, inaczej zorganizowane, w innym systemie i w innych miejscach, co pozwalałoby odróżnić je na potrzeby niniejszej sprawy. Przede wszystkim podnoszone fakty wykonywania zadań drogowych przez (...) i Spółkę (...) nie stanowiły podstawy do rozróżnienia zadań inwestycyjnych, zakresów obowiązków i wykonywanej pracy przez ubezpieczonych.

Sąd Okręgowy zważył:

Odwołania nie zasługują na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 8 ust. 2a ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 300 ze zm.) za pracownika w rozumieniu ustawy uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej,

umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

W świetle art. 18 ust. 1 i ust. 1a oraz art. 20 ust. 1 cytowanej ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych osiągnięty przez pracownika u pracodawcy w ramach stosunku pracy z wyjątkami określonymi w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18.12.1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 2015 r., poz. 2236 ze zm.). Za przychody osiągnięte przez pracowników ze stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń. Do świadczeń tych zalicza się m. in. wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie za nadgodziny, dodatki, nagrody, premie, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wartość została z góry ustalona, a także świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych. Zatem przychodem ze stosunku pracy są te wszystkie świadczenia, które pracownik otrzymuje ze środków pracodawcy w związku z pozostawaniem w stosunku pracy. W stosunku do ubezpieczonych wymienionych w art. 8 ust. 2a ustawy o sus w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług.

W ocenie Sądu, w sprawie zachodziły podstawy do zastosowania normy prawnej wynikającej z cytowanego przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Efekt świadczenia pracy przez pracowników odwołującej Spółki na podstawie umów zlecenia zawartych z H. M. przypadła odwołującej Spółce, bowiem wykonywanie tych prac skutkowało realizacją przyjętych przez odwołującą Spółkę zobowiązań w zakresie robót budowlanych.

Pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych wykracza poza sferę stosunku pracy i obejmuje również sytuację, gdy pracownik wykonuje prace na podstawie umowy o świadczenie usług, zawartej z osobą trzecią, jednakże w jej ramach praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, z którym osoba pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą, jednocześnie świadczy pracę w ramach umowy o świadczenie usług, zawartej z nim lub innym podmiotem, na jego rzecz.

W konsekwencji, osoba, która w ramach zawartej z innym niż pracodawca podmiotem umowy m.in. umowy o świadczenie usług w rozumieniu art. 750 k.c. świadczy pracę na rzecz własnego pracodawcy podlega ubezpieczeniom społecznym na zasadach obowiązujących dla pracownika. Faktycznym beneficjentem pracy wykonywanej na podstawie umowy o świadczenie usług jest bowiem pracodawca wykonawcy umowy o współpracy.

Artykuł 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych dotyczy z reguły takiej pracy wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej na rzecz pracodawcy, która mogłaby być świadczona przez jej wykonawcę w ramach stosunku pracy z tym pracodawcą, z tym że musiałby on wówczas przestrzegać ograniczeń i obciążeń wynikających z przepisów prawa pracy.

Określenie „działać na rzecz” użyte zostało w art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w innym znaczeniu, niż w języku prawa, w którym „działanie na czyjąś rzecz” może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej (stosunku prawnego). Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy (art. 22 k.p.).

W kontekście przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zwrot ten opisuje zatem sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. Jest nią istnienie trójkąta umów, tj.:

- 1) umowy o pracę,
- 2) umowy zlecenia (o dzieło) między pracownikiem a osobą trzecią i

3) umowy o podwykonawstwo między pracodawcą a zleceniobiorcą. To pracodawca w wyniku umowy o podwykonawstwo przejmuje w ostatecznym rachunku rezultat pracy wykonanej na rzecz zleceniodawcy.

Norma wynikająca z art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wykreowała nie tylko szerokie pojęcie „pracownika”, ale także szeroką definicję pracowniczego tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, łącząc obowiązek podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom, jako pracownika, z jego aktywnością w ramach stosunku pracy oraz dodatkowo w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej przez niego z pracodawcą lub z osobą trzecią, ale wykonywaną na rzecz pracodawcy. Zastosowany w treści tego przepisu zwrot: „wykonuje pracę na rzecz pracodawcy” oznacza, iż praca ta świadczona jest w przebiegu realizacji stosunku prawnego łączącego owego pracodawcę ze zleceniodawcą tych pracowników (vide wyrok SA w Katowicach z 19.06.2019r., sygn. akt III AUa 1816/16).

Zastosowanie art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże się bezpośrednio z kumulatywnym spełnieniem następujących przesłanek, tj.: praca wykonywana jest na podstawie zawartej z innym niż pracodawca podmiotem umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, natomiast faktycznym beneficjentem pracy wykonywanej na podstawie umowy jest pracodawca wykonawcy umowy cywilnoprawnej.

Potwierdzeniem powyższego może być m.in. uchwała Sądu Najwyższego z 2.09.2009r. (II UZP 6/09), zgodnie z którą to pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy (art. 8 ust. 2a ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych). Obowiązki płatnika powinny obciążać podmiot, na rzecz którego praca w ramach umowy cywilnoprawnej jest faktycznie świadczona, i który w związku z tym uzyskuje jej rezultaty, unikając obciążeń i obowiązków wynikających z przepisów prawa pracy”, a także powołuje się na treść art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych uzasadniając, z którego „wynika logicznie, że płatnikiem jest pracodawca, a przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie „uwzględnia się” w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy (podobnie w wyrokach SN z 14.01.2010r., I UK 252/09, 22.02.2010r., I UK 259/09, 18.10.2011r., III UK 22/11).

Czynnikiem decydującym o tym, na rzecz jakiego podmiotu praca była de facto wykonywana, jest finalny efekt tej pracy, a ściślej rzecz ujmując, należy w takiej sytuacji badać, który podmiot osiąga w ostatecznym rozrachunku korzyść z wykonania umowy. Nie jest wymagane, aby pracownik wykonywał w ramach umowy zlecenia takie same czy nawet podobne czynności, jak w ramach stosunku pracy. Mogą być to nawet czynności o zupełnie odmiennym charakterze. Istotne jest, co należy ponownie podkreślić, że korzyści z tejże pracy uzyskuje pracodawca (por. wyrok SA w Poznaniu z 12.12.2018r. III AUa 1133/17).

Nie ma przy tym znaczenia, czy osoby zainteresowane godzą się na opisywaną praktykę ich pracodawców. Reżim ubezpieczeń społecznych nie dopuszcza dowolności i swobody zawierania takich umów. Obowiązek ubezpieczenia oznacza, że osoba, której cechy jako podmiotu ubezpieczenia społecznego zostały określone przez ustawę, zostaje objęta ubezpieczeniem i staje się stroną stosunku ubezpieczenia społecznego niezależnie od swej woli, na mocy ustawy. Zasady podlegania określonemu rodzajowi ubezpieczeń społecznych wynikają z przepisów o charakterze bezwzględnie obowiązującym, kreujących stosunek prawny ubezpieczenia społecznego z mocy samego prawa i według stanu prawnego z chwili powstania obowiązku ubezpieczenia.

Konsekwencją konstrukcji uznania za pracownika jest konieczność opłacania przez pracodawcę składki na ubezpieczenie społeczne za osobę, z którą została zawarta umowa zlecenia, tak jak za pracownika. Stosownie do przepisu art. 32 ustawy systemowej pracodawcę obciąża zatem także obowiązek poboru i odprowadzenia do ZUS składki na ubezpieczenie zdrowotne za osobę „uznaną za pracownika”.

W ocenie sądu, H. M. nie jest płatnikiem składek na ubezpieczenie zdrowotne dla P. K., który w ramach umowy zlecenie wykonywał prace na rzecz własnego pracodawcy tj. (...) Sp. z o.o. Zdaniem Sądu zawierane przez H. M. z osobami zatrudnionymi jednocześnie na umowy o pracę w Spółce (...), którzy w rzeczywistości świadczyli pracę w

ramach godzin nadliczbowych dla swojego pracodawcy, były czynnościami pozornymi. Zostały one zawarte w celu omięcia przepisów prawa pracy w zakresie dotyczącym świadczenia pracy w godzinach nadliczbowych. Umowy zlecenia w przeważającej większości nie zostały podpisane przez strony, umowy były zawierane na okres od marca do grudnia danego roku ze stawką godzinową, czyli w okresie głównego sezonu prowadzenia robót drogowych, zlecenia były zawierane wyłącznie z pracownikami blisko współpracującymi ze sobą firm, powiązanych rodzinnie, wspólnie wykonujących inwestycje drogowe, zleceniodawca nie prowadził ewidencji czasu pracy dla zleceniobiorców. Finalnym beneficjentem i odbiorcą pracy dla ubezpieczonych był pracodawca czyli Spółka (...), z którą ubezpieczony miał zawartą umowę o pracę, a wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych dla ukrycia przepływów pieniężnych pomiędzy pracownikiem a pracodawcą wypłacał płatnik składek H. M.. Odbiorcą rezultatów pracy wykonywanej na podstawie umowy zlecenie z (...) przez pracowników spółki (...) był faktycznie pracodawca, z którym pozostawali w stosunku pracy, tj. spółka (...). To ten podmiot winien naliczyć i odprowadzić składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne od łącznych przychodów osiągniętych z tytułu stosunku pracy ((...) Sp. z o. o.) oraz umowy zlecenia ((...)).

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴§1 kpc, oddalono odwołania od obydwóch decyzji.

O kosztach zastępstwa procesowego odnośnie każdej z decyzji orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018.265 t.j.).